Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 15 Tdo 887/2014, ECLI:CZ:NS:2014:15.TDO.887.2014.1

Číslo: 17/2015

Právní věta:

Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku je trestným činem trvajícím.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.12.2014

Spisová značka: 15 Tdo 887/2014

Číslo rozhodnutí: 17

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Trestné činy trvající, Týrání osoby žijící ve společném obydlí

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu rozhodl o dovolání podaném nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného P. T. proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 1. 2014, č. j. 8 To 456/2013-874, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadený rozsudek zrušil. Podle § 265k odst. 2, věta druhá, tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Krajskému soudu v Plzni přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 25. 9. 2013, č. j. 22 T 19/2013-786, byl obviněný P. T. (dále jen „obviněný“) uznán vinným jednak (v bodě 1.) přečinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zákoník“), jednak (v bodě 2.) zločinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zákoníku. Podle skutkových zjištění jmenovaného soudu se těchto trestných činů dopustil tím, že

1. ve společném bydlišti na adrese ul. L. 843, v obci T., okr. P.–s., v přesně nezjištěné době, nejméně od měsíce května 2012 do 12. 7. 2012 opakovaně napadal verbálně i fyzicky bitím rukama svoji družku N. K. v důsledku čehož jmenovaná utrpěla podlitiny na svém těle, opakovaně ji odmítal přivolat lékařskou pomoc při jejích astmatických záchvatech, vulgárně ji několikrát týdně napadal a vyhrožoval jí, že ji chytne za ohryzek a že jí zabije, v kombinaci s tímto jí psychicky týral tím, že jí zakazoval chodit samotné ven bez jeho přítomnosti a požadoval po ní veškeré její příjmy, zejména v přesně nezjištěné době na přelomu dubna a května 2012, nadával poškozené, že utišuje děti a následně jí 3x udeřil pěstí do zad, následně dne 23. 5. 2012 před 18.50 hod. s ní vyprovokoval na základě smyšlených domněnek hádku, načež poškozená pod vlivem jeho zlého jednání raději odešla mimo společně užívaný byt, ale protože po jejím odchodu jí obviněný zavolal, aby šla hned zpět domů, jinak bude velké zle, vrátila se z obavy z dalšího možného agresivního jednání obviněného zpět a setkala se s ním před domem, kde jí opětovně nadával před jejími dětmi, poté se vrátili do bytu, kde obviněný pokračoval v nadávkách vůči poškozené, mj. jí vyčítal, že měla být v době, kdy odešla z domu, vyškolena ze šukání, a zároveň jí dal v průběhu nadávek facku, čímž jí rozbil brýle a způsobil drobné zranění v obličeji, kdy ona se ze strachu z jeho jednání a z něj samotného jeho napadání nijak nebránila a trpěla ho z obavy o sebe a své přítomné děti, v době od 17.30 do 18.30 dne 12. 7. 2012 v bytě nejprve slovně a poté i fyzicky napadl poškozenou tak, že jí sprostě nadával, držel ji rukama za krk, a poté za použití kuchyňského nože délky 30 cm, který držel v ruce ve vzdálenosti přibližně 30 cm od jejího těla, jí vyhrožoval ublížením na zdraví a smrtí, a dále poškozenou udeřil pěstí do čela, čímž jí způsobil krvácející tržnou ranku délky 3 cm, která si vyžádala lékařské ošetření,

2. ve společném bydlišti v H. B., J. 548, a v T., L. 843, v přesně nezjištěné době od konce července 2012 do 11. 9. 2012 opakovaně napadal verbálně i fyzicky bitím rukama svoji družku N. K. v důsledku čehož jmenovaná utrpěla podlitiny na svém těle, odmítal jí opakovaně přivolat lékařskou pomoc při jejích astmatických záchvatech, vulgárně jí několikrát týdně napadal a vyhrožoval jí, že ji chytne za ohryzek a že jí zabije, v kombinaci s tímto jí psychicky týral tím, že jí zakazoval chodit samotné ven bez jeho přítomnosti a požadoval po ní veškeré její příjmy, zejména v přesně nezjištěné době ve druhé polovině měsíce července 2012, kdy se poškozená přestěhovala za obviněným do H. B., ji v bytě J. K. v H. B., J. 548, kde spolu dočasně bydleli, napadl, že se měla kurvit se Z. M., nadával jí a fackoval, následně krátce po nastěhování zpět do bytu na adrese L. 843, T., v přesně nezjištěné době v průběhu měsíce srpna 2012 jí při návratu ze společné večeře nadával, že je nevděčná mrcha, když nesnědla, co jí objednal, a mlátil jí již cestou domů, následně dne 5. 9. 2012 v bytě jí obviněný pěstí několikrát udeřil do oblasti očí a způsobil jí tak hematomy kolem očí a vyčetl jí, že to má za to, že mu zahýbá, jednání obviněného vůči poškozené pak vyvrcholilo dne 10. 9. 2012 ve večerních hodinách v bytě, kdy se u poškozené projevil astmatický záchvat a po obviněném v noci požadovala opakovaně při zhoršování se jejího zdravotního stavu přivolání zdravotnické pomoci, což on vždy odmítl s tím, že se nebude starat o její parchanty, když ona bude v nemocnici, a to přes upozornění poškozené, že by mohla následkem záchvatu zemřít, čehož si byl vědom i s ohledem na znalost zdravotního stavu poškozené, načež v důsledku nepřivolání zdravotnické pomoci v ranních hodinách dne 11. 9. 2012 upadla do bezvědomí, měla lapavé dechy a asystolii, tj. poruchu činnosti srdce projevující se akutní zástavou oběhu, kdy tento stav ji bezprostředně ohrožoval na životě a vyžadoval odbornou lékařskou pomoc, bez které by poškozená zemřela, a proto po příjezdu RZS P. k. kolem 05.30 hodin, kterou si bezprostředně před upadnutím do bezvědomí musela zavolat sama mobilním telefonem, který jí až v tomto okamžiku obviněný poskytl, byly okamžitě zahájeny oživovací pokusy, poškozená byla intubována, byla provedena nepřímá masáž srdeční a aplikován adrenalin, čímž se přibližně do pěti minut podařilo obnovit hemodynamicky účinnou akci srdeční, načež byla poškozená převezena do Fakultní nemocnice P., kde byla hospitalizována do 20. 9. 2012, a shora

uvedeným jednáním obviněný způsobil dosud trvající poškození psychiky poškozené, jejích postojů k sociálnímu okolí a narušení určitých vztahových relací, kdy poškozená je úzkostlivá, afektivně labilní, nesoustředivá a prožívá ataky strachu a nepříjemného napětí a v důsledku jednání obviněného vzniklé posttraumatické stresové poruchy poškozená znovuprožívá nepříjemné traumatizující situace, které negativně působí na její prožívání, přičemž její chování se promítá do sociálního a rodinného života, klesá její zájem o okolní dění a dochází k sebeobviňování a podceňování sama sebe.

Za tyto trestné činy byl obviněný odsouzen podle § 199 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání pěti let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl uznán povinným nahradit poškozené V. z. p. ČR škodu ve výši 3721 Kč.

Následně soud prvního stupně vydal (po vrácení věci soudem druhého stupně bez věcného vyřízení) dne 6. 11. 2013 opravné usnesení, jímž podle § 131 odst. 1 tr. ř. opravil vyhotovení rozsudku ze dne 25. 9. 2013 tak, že jej v souladu s protokolem o hlavním líčení ze dne 25. 9. 2013 doplnil o zprošťující výrok, kterým obviněného P. T. zprostil obžaloby státního zástupce Okresního státního zastupitelství Plzeň-sever ze dne 8. 3. 2013, č. j. ZT 115/2012-181, pro skutek, který v ní byl kvalifikován jako zločin vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. e) tr. zákoníku. Tím napravil své pochybení nastalé při vyhotovení rozsudku, které tak uvedl do souladu s jeho vyhlášením.

O odvoláních, která proti tomuto rozsudku podali obviněný a v jeho neprospěch státní zástupce, rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Plzni. Rozsudkem ze dne 27. 1. 2014, č. j. 8 To 456/2013-874, podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), f) tr. ř. napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a

I. podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného uznal vinným přečinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se podle jeho skutkových zjištění dopustil tím, že v T. v bytě v ulici L. č. 843, který obýval spolu se svou družkou, poškozenou N. K.,

a) 29. dubna 2012 tuto poškozenou urážel slovy „píčo, mrdko, kurvo“ a poté ji udeřil opakovaně pěstí do obličeje, čímž jí způsobil hematom okolo očí,

b) v přesně nezjištěné době ve druhé polovině května 2012 této poškozené sdělil, že nesmí chodit bez něj ven,

c) 23. května 2012, když zjistil, že šla poškozená bez něj ven, urážel ji slovy „píčo, mrdko“ a pak jí dal facku, až jí spadly z hlavy brýle,

d) 12. července 2012 této poškozené nadával, že je „mrdka“ a rozrazil jí pěstí čelo, čímž jí způsobil krvácející ranku o délce tří centimetrů, a poté jí s nožem, který držel přibližně třicet centimetrů od jejího krku, říkal, že ji „podkuchne“, přičemž zranění čela si vyžádalo lékařské ošetření,

za který ho odsoudil podle § 199 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvou a půl roku, pro jehož výkon ho podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou,

dále tak, že

II. podle § 260 tr. ř. vrátil věc státnímu zástupci k došetření, pokud jde o údajné útoky spočívající v tom, že obviněný

podle bodu č. 1 obžaloby

– odmítal poškozené N. K. opakovaně přivolat lékařskou pomoc při jejích astmatických záchvatech,

– požadoval po poškozené veškeré její příjmy,

– na přelomu dubna a května poškozené nadával, že utišuje děti, a následně ji třikrát udeřil pěstí do zad,

– poškozené poté, co opustila jejich společně užívaný byt, zavolal, aby šla ihned zpět domů, jinak bude velké zle,

podle bodu č. 2 obžaloby

– útočil na poškozenou ve společném bydlišti v H. B., J. č. 548, a v T., L. 843, kde

– odmítal poškozené N. K. opakovaně přivolat lékařskou pomoc při jejích astmatických záchvatech, s výjimkou případu z 10. až 11. září 2012,

– v průběhu srpna 2012 poškozené při návratu ze společné večeře nadával, že je nevděčná mrcha, když nesnědla, co jí objednal, a mlátil ji již cestou domů,

– 5. 9. 2012 v bytě poškozenou pěstí několikrát udeřil do oblasti očí a způsobil jí tak hematomy kolem očí a vyčetl jí, že to má za to, že mu „zahýbá“,

a konečně tak, že

III. podle § 259 odst. 1 tr. ř. vrátil věc okresnímu soudu v rozsahu ohledně bodu č. 1 výroku o vině napadeného rozsudku

– ve vztahu k jednání, při němž obviněný poškozené údajně vyhrožoval, že ji chytne za ohryzek a že ji zabije,

ohledně bodu č. 2 výroku o vině napadeného rozsudku

– ve vztahu k jednání z 10. a 11. září 2012,

– ve vztahu k jednání, při němž obviněný poškozené údajně vyhrožoval, že ji chytne za ohryzek a že ji zabije,

– ve vztahu k jednání, při němž obviněný poškozené zakazoval chodit bez něj ven.

Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Plzni podal v neprospěch obviněného dovolání nejvyšší státní zástupce, přičemž uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), k) tr. ř.

Po shrnutí předchozího průběhu řízení připomněl, že odvolací soud své rozhodnutí odůvodnil mimo jiné tím, že zjištěné vady se nevztahují ke všem závěrům nalézacího soudu a proto mohl rozhodnout zčásti sám (výrok ad I.), zčásti vrátit věc k došetření státnímu zástupci (výrok ad II.) a zčásti vrátit věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí (výrok ad III.), přičemž tímto způsobem rozhodnutí deklaroval, že žalované trestné jednání považuje za trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku, jenž má povahu pokračujícího deliktu. Podle názoru nejvyššího státního zástupce takový závěr odvolacího soudu nelze akceptovat. Má za to, že z popisu tzv. skutkové věty se jedná o trestný čin trvající, neboť obviněným nastolený stav trvalého příkoří

poškozené, který byl obviněným trvale udržován rozmanitými ataky opakujícími se několikrát týdně a podstatněji utvrzován jednotlivými výraznějšími incidenty popsanými ve skutkové větě, po celou skutkově vymezenou dobu nepomíjel a trval stále (tj. v době od 29. 4. 2012 do 11. 9. 2012), přičemž přerušení tohoto stavu a jeho rozčlenění děje do dvou skutků nebylo vyvoláno faktickým jednáním obviněného, nýbrž šlo o formální zásah vyvolaným procesními normami trestního práva.

Náhled soudu odvolacího, který jednání obviněného vymezuje jako jednotlivé dílčí útoky, shledává nejvyšší státní zástupce nesprávným, neboť je o nich sotva možné v trestním řízení jakkoli samostatně rozhodovat. Takto popsaná jednání obviněného zřetelně vystupují jako víceméně pravidelné součásti trvale konfliktního soužití s poškozenou. Nejvyšší státní zástupce pokládá za rozhodující posouzení, zda se v případě obviněného jednalo o trestný čin pokračující nebo trvající, neboť jedná-li se o trvající trestný čin, nelze rozhodovat samostatně o jednotlivých útocích, které spadají do doby jeho trvání. Z tohoto dále plyne, že odvolací soud svým odsuzujícím výrokem ad I. vytvořil překážku věci rozhodnuté ve vztahu k zbývajícím částem skutku popsaného v obžalobě pod bodem I., které odvolací soud vrátil státnímu zástupci k došetření a soudu prvního stupně k novému rozhodnutí, takže v této věci již nadále jednat nelze. Odvolací soud totiž uznal obviněného vinným přečinem týrání osoby žijící ve společném obydlí, kterého se dopustil v době od 29. dubna 2012 do července 2012, takže tento skutek je co do rozsahu totožný se skutkem popsaným v obžalobě pod bodem I. Podobně vadné je rozdělení skutku pod bodem II. a jeho částečné přikázání státnímu zástupci a soudu prvního stupně, neboť obžaloba podaná pro skutek pod bodem II. brání státnímu zástupci v dalším řízení.

V daných souvislostech nejvyšší státní zástupce upozorňuje, že nejistota stran otázky, zda v této konkrétní věci jde o trestný čin pokračující nebo trvající, plyne i z nejednotného teoretického i praktického chápání tohoto problému. Některá rozhodnutí Nejvyššího soudu označující tento delikt za trvající (např. usnesení ze dne 27. 5. 2010, sp. zn. 6 Tdo 452/2010, usnesení ze dne 16. 1. 2009, sp. zn. 11 Tdo 1607/2008), zatímco jiná rozhodnutí (např. rozsudek ze dne 27. 8. 2007, sp. zn. 11 Tdo 272/2007, usnesení ze dne 21. 2. 2008, sp. zn. 4 Tdo 1438/2007, usnesení ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 8 Tdo 1619/2008) jej pokládají za delikt pokračující. S odkazem na závěry obsažené v trestněprávní literatuře je přesvědčen, že skutkovou podstatu předmětného deliktu lze naplnit jak opakovaným trestným jednáním majícím povahu pokračování v trestném činu (např. tzv. kvartální piják, dopouštějící se násilných excesů), tak každodenním ponižováním oběti, útoky proti její tělesné integritě apod., přičemž posledně popsaná forma odpovídá právě povaze jednání obviněného a vykazuje znaky trvalého udržování protiprávního stavu, který je příznačný pro trestné činy trvající. Jelikož rozhodnutí odvolacího soudu neodpovídá povaze skutkového děje zjištěného dokazováním, má nejvyšší státní zástupce za to, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném hmotně právním posouzení ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Další vada napadeného rozhodnutí podle jeho názoru spočívá v absenci výroku, jímž by odvolací soud nově rozhodl o zprošťujícím výroku, jenž byl součástí rozsudku soudu prvního stupně. Odvolací soud totiž zrušil rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu, tedy i ve zprošťujícím výroku, o kterém již dále žádné rozhodnutí neučinil a zmínku o něm učinil až v odůvodnění svého rozhodnutí. Tímto je naplněn důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř.

Vzhledem k uvedenému nejvyšší státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil v celém rozsahu rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 1. 2014, sp. zn. 8 To 456/2013, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Plzni, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně vyslovil souhlas, aby tak Nejvyšší soud učinil za podmínek § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání. S rozhodnutím věci v této formě jednání vyslovil souhlas i pro případ jiného než navrženého rozhodnutí (§ 265r odst. 1 písm. c/ tr. ř.).

Nejvyšší soud o podaném dovolání rozhodoval nejprve v senátu 6 Tdo, který usnesením ze dne 10. 6. 2014, sp. zn. 6 Tdo 633/2013, podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, předmětnou věc postoupil k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále též „velký senát Nejvyššího soudu" či „Nejvyšší soud"), neboť při svém rozhodování dospěl k právnímu názoru odlišnému od toho, který byl již vyjádřen v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2013, sp. zn. 4 Tdo 248/2013, podle něhož je trestný čin podle § 199 tr. zákoníku trestným činem pokračujícím. Takový závěr plyne z obsahu odůvodnění rozhodnutí, v němž – v návaznosti na pasáž věnovanou výkladu ustanovení § 116 tr. zákoníku – je uvedeno: „V daném případě… soud… postupoval správně, když oproti podané obžalobě posoudil jednání obviněného vůči rodičům jako dva skutky a nikoli jako pokračující trestný čin. První část jednání od 1. 7. 2004 až do 22. 6. 2010 je součástí skutku, kterého se obviněný v téže době dopouštěl vůči své manželce. Tato dvě jednání byla okresním soudem zcela správně kvalifikována jako jeden pokračující zločin podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. c), d) tr. zákoníku spáchaný jak vůči rodičům, tak vůči manželce. Dne 22. 6. 2010 bylo zahájeno trestní stíhání obviněného (tj. doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému) pro skutek spáchaný vůči manželce a tím došlo i k přerušení páchání skutku vůči rodičům. Z uvedeného je zřejmé, že pokud obviněný pokračoval ve svém jednání vůči rodičům i po sdělení obvinění, a to až do 10. 1. 2012, kdy bylo zahájeno další trestní stíhání, postupoval soud v souladu se zákonem, když toto následující období kvalifikoval jako další samostatný zločin podle § 199 odst. 1, 2 písm. c), d) tr. zákoníku."

Senát 6 Tdo po zvážení dané trestní věci konstatoval, že způsob posouzení charakteru trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zák. (nyní trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku) jako pokračujícího trestného činu je nesprávný. V důsledku toho pokládal za neakceptovatelný i způsob rozhodnutí odvolacího soudu o skutcích vymezených v žalobním návrhu, resp. i názory odvolacím soudem vyslovené stran nedodržení zásady obžalovací a tím i stran porušení práva obviněného na obhajobu. Senát 6 Tdo tedy zaujal názor, že trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku není trestným činem pokračujícím, nýbrž trvajícím, pro který je typické jeho souvislé páchání nerozpadající se do dílčích útoků.

Poukázal přitom zejména na určitou míru trvalosti – i při vědomí, že je zastáván názor, že není nezbytné, aby šlo o jednání soustavné nebo delší dobu trvající, když kratší trvání zlého nakládání může být vyváženo jeho vyšší intenzitou – která nasvědčuje tomu, aby bylo na trestný čin podle § 199 tr. zákoníku nahlíženo jako na trestný čin trvající. Takovému vnímání podle jeho názoru nasvědčuje i legislativní změna ve vymezení kvalifikačního znaku, tj. nahrazení pojmu „pokračuje v páchání takového činu po delší dobu" u trestného činu podle § 215a tr. zák. pojmem „páchá-li takový čin po delší dobu" u trestného činu podle § 199 tr. zákoníku. Rovněž se opřel o to, že závěr o povaze trestného činu podle § 199 tr. zákoníku jako trestného činu trvajícího je třeba dovozovat i gramatickým výkladem zákonného znaku jeho objektivní stránky („týrá"), tj. z užití nedokonavého vidu slovesa vymezujícího jednání pachatele.

Jelikož se jedná o podstatnou rozdílnost právních názorů na tutéž problematiku, která doposud nebyla sjednocena, senát 6 Tdo věc pro účely sjednocení právní otázky postoupil velkému senátu Nejvyššího soudu k rozhodnutí.

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda je dovolání přípustné, zda bylo podáno včas a oprávněnou osobou a zda má všechny obsahové a formální náležitosti. Shledal, že dovolání je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném týmž zákonným ustanovením, přičemž splňuje obsahové a formální náležitosti podle § 265f odst. 1 tr. ř.

Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále

posuzoval, zda nejvyšším státním zástupcem vznesené námitky naplňují jím uplatněné dovolací důvody.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. spočívá v tom, že v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný. První alternativa dopadá na případy, kdy nebyl učiněn určitý výrok, který tak v napadeném rozhodnutí chybí a činí jeho výrokovou část neúplnou. Chybějícím je některý výrok jako celek, pokud není obsažen v určitém rozhodnutí, přestože podle zákona ho měl soud pojmout do výrokové části, a to popřípadě i z důvodu, že jeho vyslovení navrhovala některá ze stran. Neúplným je naopak takový výrok, který ač ve výrokové části rozhodnutí je obsažen, neobsahuje některou podstatnou náležitost stanovenou zákonem.

Na základě těchto východisek dovolací soud přistoupil k posouzení dovolání nejvyššího státního zástupce.

Nesprávné právní posouzení skutku odvolacím soudem podle dovolatele spočívá v tom, že tento způsobem svého rozhodnutí deklaroval, že považuje žalované trestné jednání za trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku, jenž má povahu pokračujícího deliktu. K této námitce je nezbytné uvést, že je založena především na vyhodnocení procesních důsledků vzešlých z rozhodnutí odvolacího soudu, neboť ten se v odůvodnění svého rozsudku k povaze trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí (z pohledu, zda jde o trestný čin trvající nebo pokračující) nevyjádřil zcela jednoznačně. Jednak totiž v odůvodnění svého rozhodnutí hovoří o pokračující trestné činnosti s prvky trestné činnosti trvající (str. 10 rozsudku odvolacího soudu), resp. o pokračujícím trestném činu (str. 11 rozsudku odvolacího soudu), jednak, zejména v té části, v níž konstatuje zjištěné vady a nedostatky stran dosavadních skutkových zjištění a vymezuje úkoly pro orgány činné v trestním řízení při dalším objasňování věci (srov. formulaci „nelze učinit bez dalšího závěr, zda ono jednání ve dnech 10. a 11. září 2012 je součástí trvajícího jednání nebo zda jde o samostatné jednání“ na str. 13 rozsudku odvolacího soudu), se vyjadřuje způsobem, který by svědčil spíše o závěru opačném, než jaký z dovoláním napadeného rozsudku dovozuje nejvyšší státní zástupce. Nicméně dovozovat právní závěr, že odvolací soud shledal v označeném trestném činu trestný čin trvající, je zjevně nepřípadné. Celkové vyznění napadeného rozsudku (vytýkané vady stran porušení zásady obžalovací) a způsob rozhodnutí soudu druhého stupně o podaných řádných opravných prostředcích (o skutku popsaném v žalobním návrhu pod bodem 1. bylo rozhodnuto třemi procesními výroky – jednak výrokem ukončujícím trestní stíhání obviněného /ad I./, dále výrokem, jímž byla věc vrácena do stadia přípravného řízení /ad II./, a konečně výrokem, jímž byla věc vrácena soudu nalézacímu /ad III./, o jednání popsaném v bodě 2. žalobního návrhu rozhodnuto výroky ad II. a III.) odůvodňuje náhled dovolatele, že z hlediska procesního přistupoval odvolací soud k věci tak, jako by předmětem trestního stíhání obviněného byl skutek vykazující znaky pokračujícího trestného činu, neboť pouze o takovém trestném činu lze s ohledem na úpravu obsaženou v § 12 odst. 12 tr. ř. rozhodovat způsobem, jenž zvolil krajský soud (tj. samostatnými výroky o dílčích procesních skutcích, které ve své celistvosti tvoří jeden pokračující trestný čin ve smyslu § 116 tr. zákoníku). Současně pouze ve vztahu k pokračujícímu trestnému činu je možno vyvozovat požadavky stran řádného zahájení trestního stíhání obviněného, které dovozoval krajský soud v jím posuzované věci (tvrzená nutnost postupu podle § 160 odst. 1, 5 tr. ř. při rozšiřování popisu skutku o další konkrétní jednání obviněného, jehož se měl vůči poškozené dopustit), resp. dovozovat procesní vady ohledně porušení zásady obžalovací (§ 2 odst. 8 tr. ř.) při podání obžaloby státním zástupcem (§ 176 odst. 2 tr. ř.). Lze proto souhlasit s nejvyšším státním zástupcem v tom, že právní závěr o povaze trestného

činu týrání osoby žijící ve společném obydlí zaujatý v přezkoumávané věci odvolacím soudem je třeba dovozovat z vlastního dovoláním napadeného rozhodnutí (jeho výrokové části a nosných částí jeho odůvodnění – zejména str. 10 a 11 rozsudku odvolacího soudu), byť některé části odůvodnění by mohly svědčit o závěru opačném (srov. zejména str. 13 rozsudku odvolacího soudu).

Se zřetelem k těmto skutečnostem je možno učinit závěr, že uplatněné dovolací námitky vztažené nejvyšším státním zástupcem k důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. tento naplňují. Obdobně lze konstatovat, že další (zbývající) námitky nejvyššího státního zástupce, jimiž je (stručně shrnuto) vytýkána absence výroku, kterým by odvolací soud nově rozhodl o zprošťujícím výroku, jenž byl součástí rozsudku soudu prvního stupně, odpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř.

Vzhledem k tomu, že odvolací soud zcela zřetelně upřel svoji pozornost na způsob vedení trestního stíhání obviněného a na (ne)dodržení zásady obžalovací s poukazem na obsah (zejména výrokovou část) jednotlivých usnesení o zahájení trestního stíhání, usnesení o spojení věci a následně podané obžaloby, je vhodné ještě před tím, než budou rozvedeny skutečnosti týkající se povahy trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku, připomenout, jak orgány činné v trestním řízení přistoupily k vymezení jeho předmětu popisem skutku, pro který bylo trestní stíhání obviněného vedeno.

K zahájení trestního stíhání obviněného postupem podle § 160 odst. 1 tr. ř. došlo na podkladě usnesení ze dne 13. 7. 2012, č. j. KRPP-119460-21/TČ-2012-030771-VAN (č. l. 353 spisu), jímž bylo obviněnému kladeno za vinu spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, jehož se měl dopustit tím, že v době od 17.30 do 18.30 hodin dne 12. 7. 2012 v obci T., v bytě č. 7 v L. ul. čp. 843, P. T. nejprve slovně a poté i fyzicky napadl svoji družku N. K., a to tím způsobem, že K. sprostě nadával, držel ji rukama za krk, a poté za použití kuchyňského nože délky 30 cm, který držel v ruce ve vzdálenosti přibližně 30 cm od jejího těla, této vyhrožoval ublížením na zdraví a smrtí, a dále K. při tomto způsobil úderem pěstí do čela krvácející tržnou ranku délky 3 cm, což si vyžádalo její lékařské ošetření, přičemž svým jednáním způsobil u jmenované důvodnou obavu o její život a zdraví.

K dalšímu trestnímu stíhání obviněného došlo na podkladě usnesení ze dne 15. 9. 2012, č. j. KRPP-155026-38/TČ-2012-030771-VAN (č. l. 21 spisu), jímž bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno jeho stíhání pro přečin (správně zločin) týrání osoby ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. b), d) tr. zákoníku, jehož se měl dopustit tím, že svoji družku N. K. v jejich společném obydlí na adrese ul. L. 843, v obci T., okr. P.-s., v přesně nezjištěné době, nejméně od měsíce dubna 2012 do 11. 7. 2012 a následně od přesně nezjištěné doby konce července 2012 do 11. 9. 2012 opakovaně týral po delší dobu, kdy ji napadal slovně i fyzicky, v důsledku čehož jmenovaná utrpěla podlitiny na svém těle, vulgárně ji napadal a vyhrožoval jí, že ji chytne za ohryzek a že jí zabije, v kombinaci s tímto ji psychicky týral tím, že jí zakazoval chodit samotné ven bez jeho přítomnosti, když vše vyústilo v pondělí 10. 9. 2012 ve večerních hodinách, kdy se u N. K. projevil její astmatický záchvat a po P. T. kolem 24.00 hod. požadovala přivolání zdravotnické pomoci, což on odmítl, N. K. si tuto sama nezavolala, neboť ze svých předchozích zkušeností měla z P. T. strach, že ji zbije, a v důsledku toho v ranních hodinách dne 11. 9. 2012 upadla do bezvědomí, ve kterém se nacházela i v době příjezdu RZS P. k., kterou k ní v ranních hodinách zavolal P. T., jmenovaná byla následně převezena na emergency FN P., kdy její stav bezprostředně ohrožoval život a vyžadoval odbornou lékařskou hospitalizaci ve FN P., klinika TRN JIP v P., kdy hospitalizace trvá dosud a k délce trvání se v současné době nelze vyjádřit, přičemž nepřivolání zdravotnické pomoci bylo v minulosti opakované.

Ke spojení samostatně vedených řízení došlo na podkladě usnesení ze dne 19. 12. 2012, č. j. KRPP-155026/TČ-2012-030771-KB (č. l. 341 spisu), v němž policejní orgán trestní stíhání obviněného pro zločin týrání osoby ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. b), d) tr. zákoníku, jehož se

měl dopustit tím, že svoji družku N. K. v jejich společném bydlišti na adrese ul. L. 843, v obci T., a na adrese J. 548, H. B., okr. P.-s., v přesně nezjištěné době, nejméně od března 2012 do 22. 5. 2012, od 24. 5. 2012 do 11. 7. 2012 a následně od doby někdy poloviny července 2012 do 11. 9. 2012 opakovaně týral po delší dobu, kdy ji napadal slovně i fyzicky, v důsledku čehož jmenovaná utrpěla minimálně ve dvou případech podlitiny na svém těle, vyhrožoval jí, že ji chytne za ohryzek a že jí zabije, v kombinaci s tímto ji psychicky týral tím, že jí například zakazoval chodit samotné ven, bez jeho přítomnosti, dále jí odmítl v několika případech po dobu jejich soužití zavolat při jejích astmatických záchvatech lékaře, a to pod různými záminkami, slovně i fyzicky napadal i její dcery A. K. a P. K., které s nimi žily ve společné domácnosti, kdy například dne 29. 4. 2012 slovně napadl poškozenou před domem, a to na adrese L. 843, v obci T., neboť se mu nelíbilo, že byla sama venku s dětmi, a následně v jejich bytě jí udeřil pěstí do obličeje a tímto jí způsobil oční hematom, kolem data 5. 9. 2012 ji fyzicky napadl v jejich bytě, hrubě ji urážel a zmlátil ji tak, že měla modřiny kolem očí, když vše vyústilo v pondělí 10. 9. 2012 ve večerních hodinách, kdy se u N. K. projevil její astmatický záchvat a po P. T. požadovala kolem 20.00 hod. a dne 11. 9. 2012 kolem 02.00 hod. přivolání zdravotnické pomoci, což on odmítl, N. K. si tuto sama nezavolala, neboť ze svých předchozích zkušeností měla z P. T. strach, že ji zbije, až následně kolem 05.30 hod si volá RZS a poté upadá do bezvědomí, ve kterém se nacházela i v době příjezdu RZS P. k., která na místě musela vzhledem k poruše činnosti srdce poškozené, projevující se akutní zástavou oběhu, zahájit oživovací pokusy, pacientku intubovat, provádět nepřímou masáž srdeční a aplikovat Adrenalin, přičemž do 5 minut se obnovila hemodynamicky účinná akce srdeční, kdy jmenovaná byla následně převezena na emergency FN P., kdy, jak bylo zjištěno ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, její stav bezprostředně ohrožoval život a vyžadoval odbornou lékařskou pomoc, a pokud by k lékařské pomoci nedošlo, vedl by nastalý stav ke smrti jmenované, a její stav si vyžádal následnou hospitalizaci ve FN P., klinika TRN JIP v P., kdy hospitalizace trvala po dobu od 11. 9. 2012 – 20. 9. 2012 a u poškozené v uvedenou dobu došlo k citelnému, výraznému omezení obvyklého způsobu života, spojil s trestním stíháním vedeným pro přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku (v jeho skutkovém vymezení podle usnesení ze dne 13. 7. 2012).

K rozšíření trestního stíhání obviněného postupem podle § 160 odst. 1, odst. 5 tr. ř. došlo na podkladě usnesení ze dne 22. 1. 2013, č. j. KRPP-155026-170/TČ-2012-031172-KB (č. l. 488 spisu), kterým mu bylo kladeno za vinu spáchání dílčího útoku naplňujícího znaky zločinu týrání osoby ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. b), d) tr. zákoníku (ad 1) a zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku (ad 2), jichž se měl dopustit tím, že

> 1) dne 23. 5. 2012 před 18.50 hod. ve společně obývaném bytě na adrese L. 843, T., okres P.-s., vyprovokoval na základě smyšlených domněnek hádku se svou družkou N. K., která pod vlivem jeho zlého jednání radši odešla mimo společně užívaný byt, kdy po jejím odchodu jí P. T. zavolal, aby šla ihned zpět domů, jinak bude velké zle, ona se po chvíli vrátila, a to z obavy z dalšího možného agresivního jednání P. T., setkala se s ním před domem na volném prostranství, kde tento jí zde začal opětovně nadávat a hanlivě urážet před jejími dětmi, kdy N. K. se s nimi odebrala společně do bytu a za ní šel i P. T., který zde pokračoval v nadávkách vůči N. K., dále jí svým jednáním ponižoval, tvrdil o ní, že měla v době, kdy odešla z domu, být vyškolena ze šukání a zároveň jí dal v průběhu nadávek neočekávaně facku, přičemž jí rozbil brýle a tím způsobil drobné zranění v obličeji, kdy ona se ze strachu z jeho jednání a z něj samotného nijak nebránila a trpěla jeho jednání z obavy o sebe a své přítomné děti,
>
> 2) dne 12. 7. 2012 bezprostředně poté co slovně i fyzicky, mající přitom v její blízkosti nůž, napadl svoji družku N. K., v obci T., v bytě čp. 7 v L. ul. čp. 843 (podrobněji popsáno v usnesení podle § 160 odst. 1 tr. ř. ze dne 13. 7. 2012), v době kdy uklízel skvrny od krve, které zde vznikly krvácením z rány poškozené N. K., této vyhrožoval zabitím a vyvražděním celé rodiny, pokud zavolá policii, neboť je mu vše jedno.

V souvislosti s úkonem spočívajícím v prostudování spisu dne 28. 2. 2013 upozornil policejní orgán obviněného na změnu právního posouzení stíhaného jednání s tím, že „jednotlivé útoky uvedené v usnesení podle § 160 odst. 1 tr. ř. ze dne 15. 9. 2012, ze dne 13. 7. 2012 a pod bodem 1) ze dne 22. 1. 2013 jsou dílčími útoky skutku zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku“.

Před podáním obžaloby státní zástupce obviněného upozornil na další změnu právní kvalifikace (č. l. 579), když uvedl, že jednání bude oproti uvedené kvalifikaci nadále právně posouzeno jako přečin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 tr. zákoníku, zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zákoníku a zločin vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku.

Obžaloba byla na obviněného P. T. ve shodě s tímto upozorněním podána ad 1. pro přečin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 tr. zákoníku a ad 2. pro zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zákoníku v jejich skutkovém vymezení prakticky shodném s popisem skutků obsaženým v rozsudku okresního soudu (v obžalobě bod 1. vymezen od měsíce dubna 2012, v bodech 1. a 2. bylo obviněnému kladeno za vinu i kopání poškozené, obžaloba nekladla obviněnému za vinu způsobení posttraumatické stresové poruchy) a ad 3. pro zločin vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku v jeho skutkovém vymezení odpovídajícím popisu obsaženém v usnesení o rozšíření trestního stíhání ze dne 22. 1. 2013.

Popsaný procesní postup orgánů činných v trestním řízení realizovaný ve stadiu přípravného řízení zhodnotil odvolací soud jako vadný, zakládající důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro vadu vymezenou v ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř., a to jak pro porušení ustanovení, jimiž se má zabezpečit objasnění věci (str. 8 jeho rozsudku), tak pro porušení ustanovení, jimiž se má zabezpečit právo obhajoby (str. 9 jeho rozsudku). Důsledkem těchto vad, které (v části napadeného rozsudku nalézacího soudu) podle zjištění odvolacího soudu nelze napravit v řízení soudním, byl i jeho procesní postup projevující se v aplikaci ustanovení § 260 tr. ř.

Uvedené skutečnosti nepochybně souvisejí s řešením právní otázky, zda trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku je trestným činem pokračujícím či trvajícím.

Velký senát Nejvyššího soudu nejprve zmínil nejednotný přístup Nejvyššího soudu k posuzování charakteru trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zák. (nikoli tedy obdobného trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku) a dokladoval jej zejména na rozhodnutích, která ve svém mimořádném opravném prostředku zmínil nejvyšší státní zástupce.

Po rekapitulaci těchto rozhodnutí konstatoval, že se ztotožnil s právním názorem senátu 6 Tdo, že trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku není trestným činem pokračujícím, nýbrž trvajícím, pro který je typické jeho souvislé páchání nerozpadající se do dílčích útoků. Z tohoto důvodu posouzení charakteru trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku (dříve trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zák.) jako pokračujícího trestného činu není správné. V důsledku toho pokládá velký senát Nejvyššího soudu za neakceptovatelný i způsob rozhodnutí odvolacího soudu o skutcích vymezených v žalobním návrhu, resp. i názory odvolacím soudem vyslovené stran nedodržení zásady obžalovací a tím i stran porušení práva obviněného na obhajobu.

Trvající trestný čin je takový čin, kterým pachatel vyvolá protiprávní stav, jež následně udržuje. Znak trvání se vyznačuje plynulostí navozeného protiprávního stavu, který existuje nepřetržitě až do jeho ukončení. Trestné činy trvající se posuzují jako jediné jednání, ať protiprávní stav trvá sebedéle. Zákonodárce při vymezení trvajícího trestného činu spatřuje škodlivost činu právě v tom, že pachatel

udržuje protiprávní stav a postihováno je toto udržování protiprávního stavu. Míra škodlivosti takového trestného činu pro společnost (srov. § 12 odst. 2 tr. zákoníku) se postupem doby buď nemění, anebo se zvětšuje tím více, čím déle čin trvá. Trestný čin trvající se posuzuje jako čin jediný (viz rozhodnutí pod č. 7/1952 a č. 63/1954 Sb. rozh. tr.) Trvající podoba trestného činu není formou provedení trestného činu, která by tu někdy byla a jindy nebyla, nýbrž plyne ze zákona (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 168).

Pokračující trestný čin vymezuje § 116 tr. zákoníku, podle něhož se „pokračováním v trestném činu … rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují, byť i v souhrnu, skutkovou podstatu stejného trestného činu, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku."

Trestného činu týrání osoby ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí pachatel, který „týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí".

Z povahy tohoto trestného činu nelze dovozovat, že by po stránce objektivní mohl být naplněn tak izolovaně posuzovanými dílčími akty, jak je vymezil pod body a) až d) odvolací soud ve svém rozsudku. Tyto dílčí akty nelze pokládat za dílčí útoky pokračujícího trestného činu ve smyslu § 116 tr. zákoníku (potažmo samostatné procesní skutky ve smyslu § 12 odst. 12 tr. ř.), které by v jednotlivosti, tj. každý sám izolovaně posuzovaný, mohly odůvodnit vyvození trestní odpovědnosti obviněného za trestný čin podle § 199 tr. zákoníku. Je tomu tak již proto, že znak „týrání" je interpretován tak, že jde o zlé nakládání s osobou blízkou nebo jinou osobou žijící s pachatelem ve společném obydlí vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, kterou tato osoba pociťuje jako těžké příkoří (srov. např. rozhodnutí č. 20/2006 Sb. rozh. tr.). Jakkoli mechanicky vzato by mohlo být uvažováno o tom, že týráním může být sled jednotlivých útoků, je třeba mít na zřeteli podstatu předmětného deliktu, pro který je typické jeho souvislé páchání nerozpadající se do dílčích útoků, neboť právě tak je založen znak týrání ve výše vymezeném smyslu. Právě v celistvém, na dílčí skutky nedělitelném, souhrnu zdánlivě samostatných jednání pachatele trvajícím nikoli po nepatrně krátkou dobu tkví jádro věci. K tomu je třeba doplnit, že týrání vlastně představuje vyvolání a udržování stavu vnímaného poškozeným jako v zásadě setrvalý stav negativních pocitů, vnitřní nepohody a obav, byť tento stav může být vyvolán dílčími konkrétními jednáními obviněného (pachatele) udržujícími či prodlužujícími tento setrvalý stav, a to až do okamžiku jeho ukončení.

Závěr o povaze trestného činu podle § 199 tr. zákoníku jako „trestného činu trvajícího" je třeba dovozovat i gramatickým výkladem zákonného znaku jeho objektivní stránky („týrá"), tj. z užití nedokonavého vidu slovesa jednání pachatele vymezujícího. Povahu označeného trestného činu jako činu trvajícího lze vyvodit i z toho, že trestní zákoník při vymezení kvalifikačního znaku upraveného v ustanovení § 199 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku nově užívá dikce „páchá-li takový čin po delší dobu", která podstatně lépe vystihuje povahu sankcionovaného jednání pachatele, než úprava obsažená v trestním zákoně [§ 215a odst. 2 písm. b) tr. zák. – vymezením znaku „pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu", který mohl navozovat „pokračování v trestném činu ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák., jak o tom svědčí i shora citovaná „kolísající" judikatura].

Již výše zmíněná „určitá míra trvalosti" (srov. např. Kuchta, J. a kol. Kurs trestního práva, Trestní právo hmotné. Zvláštní část. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 119) – i při vědomí, že je zastáván názor, že není nezbytné, aby šlo o jednání soustavné nebo delší dobu trvající, když kratší doba trvání zlého nakládání může být vyvážena jeho vyšší intenzitou (srov. např. Novotný, O., Vokoun, R., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Zvláštní část. 6. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, s. 146; Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. 7., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 638; Chmelík, J. a kol. Trestní právo hmotné. Zvláštní část s aplikačními případy. Linde Praha, a. s., 2010, s. 108) – vede k tomu, aby na trestný čin podle § 199 tr. zákoníku bylo nahlíženo jako na

trestný čin trvající. Takovému vnímání nasvědčuje (jak již uvedeno výše) i legislativní změna ve vymezení kvalifikačního znaku, tj. nahrazení pojmu „pokračuje v páchání takového činu po delší dobu“ u trestného činu podle § 215a tr. zák. pojmem „páchá-li takový čin po delší dobu“ u trestného činu podle § 199 tr. zákoníku.

Dále je na místě upozornit, že vnímání uvedeného trestného činu jako trestného činu pokračujícího by ve své podstatě vedlo k výraznému ztížení možností postihu pachatele pro tento trestný čin v důsledku procesních požadavků (zde však spíše překážek stran jednoznačného vymezení jednání zakládajícího dílčí útok/procesní skutek), které zákon (trestní řád) klade na orgány činné v trestním řízení v souvislosti s trestním stíhání pachatele pro takový druh trestného činu (např. § 160 odst. 1, 5 tr. ř. atd.).

Vzhledem k tomu, že trestní řád účinky sdělení obvinění (nyní ve formě zahájení trestního stíhání obviněného postupem podle § 160 tr. ř.) z hlediska vymezení skutků, potažmo trestných činů v rámci jejich hmotně právní subsumpce pod příslušné ustanovení trestního zákoníku, vymezuje ve vztahu k pokračujícímu jednání, a nikoli ve vztahu k pokračujícímu trestnému činu, je třeba pokládat za správný přístup orgánů činných ve stadiu přípravného řízení (v konečném pořadí státního zástupce), pokud jednání obviněného, v němž shledávaly naplnění znaků trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku, rozčlenily do dvou skutků (bod 1. a 2. obžaloby), a to s přihlédnutím k faktu zahájení trestního stíhání obviněného prvně vydaným usnesením ze dne 13. 7. 2012 téhož dne doručeného obviněnému (viz též str. 9 obžaloby). Mezníkem, jenž z hlediska § 12 odst. 11 tr. ř. ukončuje jeden pokračující, trvající nebo hromadný trestný čin, který naplňuje znaky takového trestného činu, a odděluje ho od dalšího, je sdělení obvinění. Pojmem „pokračuje-li v jednání“ se zde totiž nerozumí jen pokračování v jednání při „pokračování v trestném činu“, ale i pokračování v jednání při „trestných činech trvajících a hromadných“ (arg. „pokračováním v jednání“ jsou i jednotlivé dílčí akty u trestných činů hromadných a udržování protiprávního stavu u trestných činů trvajících, a nikoli tedy jen dílčí akty pokračování v trestném činu; jde tedy o širší pojem než pokračování v trestném činu). To je v souladu i s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, podle které ustanovení § 12 odst. 11 tr. ř., podle něhož v případě, že obviněný pokračuje v jednání, pro které je stíhán, i po sdělení obvinění, posuzuje se takové jednání od tohoto úkonu jako nový skutek, dopadá rovněž na trvající trestný čin. Sdělení obvinění tedy přerušuje páchání tohoto trestného činu a tvoří předěl, od kterého se další jednání posuzuje jako samostatný skutek. Soud je povinen v souladu s ustanovením § 220 odst. 1 tr. ř. vyčerpat celý skutek, aniž by byl vázán časovým vymezením uvedeným v obžalobě a v závislosti na tom upravit popis skutku ve výroku o vině. Zásada uvedená v ustanovení § 12 odst. 12 tr. ř. a její vliv na aplikaci obžalovací zásady v případech pokračování v trestném činu se u trvajícího trestného činu neuplatní (srov. rozhodnutí č. 32/2007 Sb. rozh. tr.).

Proto jsou shora uvedená jednání pod body 1. a 2. obžaloby podle názoru velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu dvěma samostatnými skutky, dvěma trvajícími trestnými činy týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku, o nichž lze rozhodnout toliko dvěma výroky. Jinak vyjádřeno, každé z jednání kladených obviněnému za vinu podanou obžalobou, jak v bodě 1., tak v bodě 2. žalobního návrhu je v celém svém vyjádření vždy jedním procesním skutkem (tzn. celkem dvěma), o němž nelze rozhodnout vícero výroky, jak učinil v dovoláním napadeném rozsudku soud odvolací. Ten, jak již uvedeno výše, o skutku popsaném v bodě 1. žalobního návrhu rozhodl třemi výroky, o skutku popsaném v bodě 2. žalobního návrhu rozhodl dvěma výroky.

Z hlediska procesních důsledků nesprávně posouzeného charakteru trestného činu, jenž byl předmětem trestního stíhání obviněného, je třeba uvést, že nepřípadnými jsou shledávány požadavky, které odvolací soud formuloval stran požadavků na řádné zahájení trestního stíhání obviněného pro ty části jeho jednání, které nebyly uvedeny v popise skutku v usneseních vydaných policejním orgánem. Za pravdu je třeba dát odvolacímu soudu pouze v tom, že usnesení o spojení

věci vydané podle § 23 odst. 1 tr. ř. nemůže nahradit usnesení upravené ustanovením § 160 tr. ř., které jediné lze pokládat za realizaci obviněnému garantovaného práva stíhání jen ze zákonných důvodů (čl. 8 Listiny). To však platí jen tehdy, pokud má jít o skutek nový, pro který dosud trestní stíhání obviněného řádně zahájeno nebylo (v případě pokračujícího trestného činu stran procesního skutku ve smyslu § 12 odst. 12 tr. ř.), kdy je zapotřebí respektovat ustanovení § 160 odst. 5 tr. ř. (vyjde-li během vyšetřování najevo, že se obviněný dopustil dalšího skutku, který není uveden v usnesení o zahájení trestního stíhání, postupuje se ohledně tohoto skutku způsobem uvedeným v § 160 odst. 1, 2 tr. ř.). Jinak je tomu ale v případě téhož skutku, kvalifikovaného jako trvající trestný čin, jehož šíře se toliko nově vymezuje na základě poznatků získaných při objasňování věci. Požadavek na postup podle § 160 odst. 1, 6 tr. ř. je pak důvodný v případě stíhání obviněného pro další (konkurující) trestný čin, je-li jeho skutkový popis, umožňující toto další právní posouzení, obsažen v usnesení, jímž k zahájení trestního stíhání obviněného již došlo. V takovém případě dostačuje postup spočívající v upozornění obviněného na to, že jeho jednání, pro které se trestní stíhání vede, bude dále posuzováno i podle dalšího v úvahu přicházejícího ustanovení trestního zákoníku. Nutno zdůraznit, že tento postup nemůže být realizován jako záměrný, neboť pak by jím mohlo docházet k porušení obhajovacího práva obviněného (zejména v případech, že by nová právní kvalifikace zakládala důvody nutné obhajoby).

V posuzované věci však požadavky formulované soudem odvolacím, stejně jako jeho závěry stran porušení zásady obžalovací, jsou nedůvodné, neboť procesní postup stran řádného vedení trestního stíhání obviněného měl (což se dělo) probíhat způsobem, který vyjádřil Nejvyšší soud v již výše zmíněném rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2010, sp. zn. 6 Tdo 452/2010, jehož závěry lze aplikovat i v případě vedení trestního stíhání obviněného pro trestný čin podle § 199 tr. zákoníku.

Ve vztahu k namítanému chybějícímu výroku lze konstatovat, že výrokovou část napadeného rozsudku odvolacího soudu nelze mít za prostu vad, neboť zcela nekoresponduje s procesním postupem, který byl soudem druhého stupně při přezkoumání napadeného rozsudku na podkladě podaných odvolání realizován. Přestože krajský soud na str. 7 v odůvodnění svého rozsudku zcela transparentně a správně (s oporou o ustanovení § 254 tr. ř.) uvedl, že nepřezkoumával zprošťující část rozsudku (s ohledem na omezení podaného odvolání intervenujícím státním zástupcem a nenapadení této části rozsudku odvoláním obviněného), která již nabyla právní moci, ve výrokové části jím vydaného rozsudku toto dostatečně nevyjádřil při formulaci zrušovacího výroku (např. citací odst. 2 § 258 tr. ř. a uvedením, že se rozsudek ruší „v celé jeho odsuzující části“), a proto podle výrokové části dovoláním napadeného rozsudku odvolací soud zrušil i výrok zprošťující (arg. dikce „…se podle § 258 odst. 1 písm. a/, b/, c/, f/ tr. ř. ruší v celém rozsahu rozsudek Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 25. 9. 2013, č.j. 22 T 19/2013-786,…“), což pochopitelně, pro absenci opravného prostředku napadajícího tento výrok, učinit nemohl. Protože z hlediska účinků rozhodnutí vydaných orgány veřejné moci je rozhodující jejich výroková část (tuto lze napadat opravnými prostředky), je třeba z těchto stručně zmíněných důvodů pokládat výrok rozsudku odvolacího soudu za nesprávný (z hlediska specifikace rozsahu zrušení rozsudku soudu prvního stupně), čímž je založen dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř., který tak nejvyšší státní zástupce uplatnil ve svém dovolání rovněž důvodně.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 1. 2014, č. j. 8 To 456/2013-874, a současně zrušil také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. V návaznosti na to podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Plzni přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.